

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Subdiaconatu, Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

De Subdiaconatu.

§. I.

Quid ille sit, & qua Materia, & forma con-
ferret, & quod ejus Officium.

I. Subdiaconatus est Ordo Sacer Ecclesia-
sticus, quo datur potestas assistendi in al-
tari Prasbytero sacrificanti, ministrando
et Calicem cum Vino, & Patenam cum Hostia, &
item potestas legendi Epistolas in Missa.

2. Materia, & forma est duplex. Altera,
est Calix cum Patena sine Vino, & Hostia,
quæ est materia remota, nam proxima est
ejusdem potestatis cum hac forma ex verbis
monitoris composita potius, quam ex impera-
tativis. Videte cujus ministerium vobis traditur,
ideò vos admono, ut ita vos exhibeatis, quod Deo
placere possitis. Ita post accuratam considera-
tionem se invenisse, asserit Vasquez a cum
plausu suorum Auditorum; nam sic, ait,
constabit hoc Sacramentum, more cætero-
rum, rebus, & verbis, & non est cum molestia
quærendum, cur hic Ordo conferatur sine
forma verborum? Altera materia remota, est
liber: proxima, ejus potestatis: forma hu-
jusmodi. Accipite librum Epistolarum, & ha-

Vasq. 10.
3 in 3 p. d
238. c. 1.
num. 52.

b Vasquez bete potestatem legendi in Ecclesia Sancta Dei,
tam pro Viris, quam pro Defunctis in nomine
Marc. ap. Patri, & Filii, & Spiritus Sancti.

Leand. de 3. Ex his materiis, & formis nonnulli sen-
Ordi. d. 3. q. 9. tiunt b conferri Subdiaconatum per priorem,
14. Casfr. alii verb c per priorem simul, & unitim cum
d. Ord. un. posteriore. Id quod, & an duplex Character
p. 4 n. 13. partialis imprimatur, & duplex conferatur
vicans id gratia? An potius unus, & una? similesque
commune quaestiones, quæ ad praxim non faciunt, Do-
c. Tertium. ciores citati prosequantur.

e Medin. 4. Munera Subdiaconi, id est, Subministri
Fillac. Sacerdotis, his verbis numerantur in Pontifi-
Aversa cali. Subdiaconus oportet.

G. Hur. I. Aquam ad ministerium altaris præpa-
aliqui ap. rare.

Leand. ci- II. Diacono ministrare.

turum. III. Pallas altaris, & corporalia ablueri
d. In opus. (de hoc omnino vide in d nostro opus. de
de Sacr. Saer. Missæ.

Missæ c. 2. IV. Calicem, & Patenam in usum Sacrifi-
§. 1. n. 5. cii eidem offerre.

V. Panem consecrandum pro Populo in
altari ponere. Hæc in Pontificali, quibus ex
aliis Rubricis additur.

VI. Crucem in supplicationibus gestare.

VII. Epistolam in Missa solemniter canere.

VIII. Denique Subdiaconus ad mulierum
januam, sicuti Diaconus ad januam virorum,
dum in templa ingrediebantur, antiquitus, e
ad sexus distinguendos, assidebant.

c Ap. Clem
Rom. lib. 8
const. c. 11.
aliàs 15.

5. Hæc sunt Subdiaconi munera, quibus
adde obligationes duas, quas sub mortali in-
fratatione sui Ordinis contrahit, puta Ca-
stilitatem servandi, & horas Canonicas persol-
vendi.

6. Denique tria advertere. Primò, porre-
ctionem, seu traditionem prædictam, quæ
est materia proxima Subdiaconatus, ut etiam
similem traditionem in Diaconatu, & Sa-
cerdotio, debere, sub pœna nullitatis Ordinis,
fieri ab Episcopo ordinante: quæ tamen
invaliditas non ita clarè apparet in Minori-
bus Ordinibus, nam olim ab alio, quam ab
Episcopo, hoc est, ab Archidiacono tra-
debatur Acolytho materia, ut notavit Vas-
quez. f

Vasq. l. 6.
d. 2. 7. c. 2.
n. 23. ap.
An. q. 2. de
Ord. inir.
sec. 2.

Secundò, formam Priorem Subdiacona-
tus dictam num. 2. solum esse illa verba (Vi-
dete cujus ministerium vobis traditur) cetera
enim videntur solum ad adhortationem per-
tinere. Lege Vasquez citatum dicto numero
secundo.

Tertio, in secunda forma Invocationem
Sanctissimæ Trinitatis non esse de necessi-
tate Sacramenti. Cur autem dicatur (videte
in plurali, rationem à Theologis scholasticis
petito.

g Bonac.
de Sacr. d.
8. q. un. p. 3.
nu. 14.

§. II.

Quæstiones aliquot circa materiam Subdia-
conatus.

SI DRADATUR CALIX SINE PATE-
na, vel contra, validane est or-
dinatio?

h Silv. V.
Ord. 2. q.
11. sine.

r. Validam esse putat Silvester, h invali-
dam Marchinus, i & Leander, k quia
Concilio semper utrumque exprimit. Et
ratio ipsa dicitur, ut utrumque tradatur, si
cuti ad utramque partem Sacrificii, nimirum
Corporis, & Sanguinis Christi, illa traditio
refertur. Certè hoc posterius, saltem in praxi,
urpo-

i Marchi-
de Ord. tr.
2. p. 6. c. 1.
d. 2.
k Leand.
de Ord. d.
3. q. 15.

urpore tutius, & meliori rationi innixum, erit sustinendum, idque satis confirmabitur ex dicendis de Sacerdotio mox, *a* ubi dubiam putabimus ordinationem Sacerdotis, si porrigatur, sola Hostia, vel solus Calix,

a *Infrac.*
4. §. 3. n. 9

AN IN SUBDIACONATU CALIX,
& Patena non consecrata sufficiant ad
valorem Ordinis. ut item in Sa-
cerdotio?

b Bonac. 2. Sufficere docet Bonacina, *b* quia nul-
lo jure præcipitur, illa debere ad hunc effe-
ctum esse consecrata Non sufficere contem-
dit Castropalaus, *c* quia, per hæc non conse-
crata, nequaquam significatur, tangentem ea
vala deputari ad rem sacram Sacrificii, &
quia secus posset dici, esse materiam aptam
quodlibet vasculum, ligneum, coriaceum, ar-
gillaceum.

Denique Marchinus *d* Bonacinæ senten-
tiam post factum tolerat, non verò antea,
quia Calix non consecratus non est Calix in
jure Canonico.

3. Equidem assero, Primò, Marchini de-
ctum (cum sit de valore Ordinationis, ut
ratio ab ipso allata clarè demonstrat) susti-
neri non posse: Quando enim ante ordina-
tionem inepta est materia, est item postea,
& è contra. Si enim unquam valet illud
axioma juris. *Quod ab initio invalidum est,
tractu temporis non convalescit*, certè valet in
administratione Sacramentorum, in quibus,
ut omnes scimus & alibi nos explicuimus, re-
tractio, & fictio juris locum habere nequa-
quam potest.

4. Assero Secundo, Bonacinæ sententiam
esse probabiliorè; & loquendo de Sacer-
dotio, mihi moraliter certam. Ratio est,
quia materia propria Sacerdotii est Hostia, &
Vinum, quæ etiam si dentur in manus ipsas
ordinandi, sufficientissima sunt ad valorem
Ordinis, cum solum propter congruentiam
tradantur in Calice, & Patena, ut ex Vasquez,

aliique dicemus paulò e post. Ergo parum
nocebit, si deficiant Calix, & Patena con-
secrata, cum solum ad summum esset perinde,
ac Patena ipsa, & Calix deficerent,
modò ex alia parte adsit contractus moralis,
qui sufficienter potest adesse, sicuti adesse i-
bidem numero septimo, dicemus, si velo Ca-
lix, & Patena cooperta sint. vel in disco,

a *Infrac.*
5. §. n. 5.

aut ara portatili materia consecranda tradi-
tur, & per velum, vel per aram tangatur.
Atque ex his patet responsio ad rationes Cas-
tropalæ.

Pro Subdiaconatu sufficit ratio allata nu-
mero secundo,

AN, IN SUBDIACONATU, UT
etiam in cæteris Ordinibus, & præsertim in
Sacerdotio, sit de necessitate valoris Sacra-
menti, contingere Physicè materiam,
an potius sufficiat porrectio facta
ab Episcopo cum acceptione
Ordinandi?

5. Id quærimus in Ecclesia Latina: nam
in Ecclesia Græca non solum Subdiacona-
tum, verum etiam Diaconatum, & Sacerdo-
tium, & Episcopatum conferri per manu-
um impositionem, nullus ignorat. Neque
mireris hanc diversitatem, quia Christus
Dominus instituit materias, & formas hujus
Sacramenti Ordinis, non cum omnimoda
determinatione, sed reliquit aliqua deter-
minatione Ecclesiæ; Instituit enim veluti
in genere, ut Episcopus per aliquod manu-
um signum, seu extensionem communicaret
ordinando potestatem: quale autem hoc si-
gnum esset, voluit, ut Ecclesia decerneret,
quæ in Græcis determinata fuit extensio
manuum super ordinandi caput ab ipsis vo-
cata Chirotonia, id est, manus impositio; 2. de Sac-
in Latinis autem fuit extensio ejusdem ma-
nus, qua porrigantur, seu tradantur ordi-
nando prædicta instrumenta: Et quidem, 2. p. 7. 4. 2.
loquendo de Ordinibus Sacris, Subdiacono n. 9. Acco-
porrigitur Patena, & Calix sine Vino, & de Ordine
Hostia, Sacerdoti autem eadem Patena; & q. 2. §. 1.
Calix, sed cum Vino, & Hostia: nam Epif-
copatus, etiam in Latinis, confertur per ma-
num impositionem, & Diaconatus etiam
per eandem impositionem confertur saltem citat.
tanquam per materiam inadæquatam, ut g. Cajet.
mox dicemus. Hunc explicandi modum, Scot. V. 1. 1.
post accuratam considerationem, video in-
ter cæteros modos, ab aliis excogitados, esse Hur-
expeditiorè, qui quidem modi poterunt le-
gi apud f. Doctores latè.

6. Plures ergo Doctores g non requirunt
contactum Physicum, & reale, ut neces-
sarium ad valorem horum Ordinum; satis mox ci-
enim esse putant; si adsit contractus moralis, tantum
id est,

id est, ut ordinandus aliquo gestu corporis, v. g. extensione manus significet, se illa instrumenta, vel materiam, quæ offert, seu ponigit Episcopus, acceptare. Verùm a plures requirunt omnino, ut essentialem, & profus necessarium, contactum physicum. & realem. Conflictus rationum, ex utraque parte allatarum, nimis obuius est apud citatos, nam propterea à me, qui solam praxim promoveo, est omnino omittendus.

ferebatur, sed modo dicto; paulò post, posse quidem ad maiorem animi sui quietem sub conditione reinitiari, sed non esse necessarium. Quæ doctrina ostendit, valde ipsi certam esse responsonem nostram, nec solum probabilem. Aliquæ aliæ quæstiones ad prædictam materiam, & formam Subdiaconi facientes habebis infra e in simili, cum de Sacerdotio.

c Infrac.
4. §. 3. n. 69
7. 6. 8.

§. III.

Quæstiones aliquot circa obligationem Subdiaconi de seruanda Castitate.

I. **D**uas obligationes Subdiaconum subire in sui ordinatione diximus §. primò, Castitatem scilicet custodiendi, & horas Canonicas recitandi, quibus potest addi tertia, id est, & patrimonium aptum, ad se alendum possidendi, de quibus necesse habemus (initium sumendo à prima) separatim hic disputare.

PRIMA OBLIGATIO.

Custodiendi Castitatem.

2. Et quidem. Prima quæstio, quoad Castitatem, ea est, An ad illam teneatur Subdiaconatus (idem dic de cæteris constitutis in Sacris) ex voto, quod, dum ordinatur, siue explicitè emitat, siue implicitè, dum vult ordinari eo modo, & cum iis oneribus, quæ Subdiaconatui affixit Ecclesia, affixit autem Ecclesia obligationem, ut votum Castitatis ipse ordinandus emitteret, an potius teneatur non ex dicto voto, sed immediate ex præcepto ejusdem Ecclesiæ, quatenus scilicet Ecclesia præcepit, ut Subdiaconus à Veneris abstineret: si enim, etiam si expressè ordinandus Castitatem non voveat, adhuc obligabitur ex præcepto; sicuti Fideles, etiam si non voveant Sacro interesse, die festo, adhuc tenentur ex præcepto Ecclesiastico.

3. Valde autem hic notandum est, huic obligationi seruandæ Castitatis, quam habet ordinatus in Sacris, esse annexum impedimentum dirimens matrimonium, hoc est, invalide constitutum in Sacris contrahere matrimonium, si fortè illud attenter:

I i id quod

7. Illud disertè pronuncio, quamvis utraque sententia sit probabilis, nihilominus in praxi, ita adhiberi debere physicum contactum, ut is, qui solum moraliter tetigit, sit iterum sub conditione ordinandus, & interim abstinere debeat ab exercitio Ordinis, præsertim Sacerdotii. Ratio huius monitionis, quam facit Hurtadus b licet priori opinionis sectator, est, quia tantus rigor, quo Ecclesia Latina contactum physicum præcipit, & sollicitudo tanta, qua is physicus contactus in eadem Ecclesia seruatur, ostendit, illum esse necessarium ad valorem.

8. Hinc Sacerdos sine physico contactu initiatus Confessiones Fidelium excipere non possit, nec accipere stipendia pro Missis, nec redditus Beneficii Sacerdotalis; quia nemo, extra casum necessitatis, vult Absolutionem recipere, vel oblationem Sacrificii habere ab eo, qui sub ejusmodi dubitatione initiatus fuit, nec eadem porrigere pingues redditus beneficiorum, &c.

9. Dixi, (præsertim Sacerdotii) quia in Sacerdote est grave periculum nullitatis Sacrificii, & Confessionum, damnique Pœnitentium, nam propterea præter Sacerdotium non puto necessariam in aliis Ordinibus prædictam iterationem promotionis.

10. Inquires. Prædictus contactus physicus debetne fieri simul physice cum prolatione formæ?

Respondeo. Satis esse e simul moraliter, id est, siue paulò post, siue paulò ante, ita tamen, ut distantia sit valde exigua, nam verum moraliter esse debet, quod, dum Episcopus profert formam, ordinandus tangat. Addit Delugo d eum, qui non tetigit Calicem, & Patenam, dum actu forma pro-

Tamburinus de Sacramentis.

a *Seff. 24.* id quod de fide est, cum sit à Concilio a Tri-
Canon. 9. dentino definitum, cuius verba mox pon-
 b *Sanc. lib.* mus numero Octavo.

7 *ma. disp.* 4. Porro quoad obligationem servandæ
 27 *n. 10.* Castitatis triplex est sententia. Alii *b* asse-
Ve. q. in 3. runt teneri ex voto, alii *c* ex Præcepto, alii
 p. d. 248. ex *d* utroque, & quidem omnes magnæ au-
Pont. lib. 7. thoritatis Doctores, iique non vulgaribus
matr. c. 27. innixi rationibus, unde, & omnibus est meri-
Mareh. de rō concedenda probabilitas.

Ord. *tr. 2.* 5. Verum, quia non pauci ex his Doctori-
 p. 6. c. 8. ribus confundunt obligationem servandæ
Suar. de Castitatis cum obligatione non ducendæ
Relig. 1. 3. uxoris sub impedimento dicto nullitatis,
 li. 9. c. 17. coacti fuerunt admittere obligationem præ-
Val. Sor. cepti, ubi tantummodo est votum. Ex
Paludan. plico clarius, dum meam sententiam pro-
 quos sequi feci.

qu. 4. *seff.* 6. Ego enim sustinco, obligationem
 4. *seff.* servandæ Castitatis in constitutis in Sacris
 7. *V. Pra-* immediatè esse ex Voto, (sive implicito,
ferendus. sive explicito, eodem modo, quo expliciti nu-
 d *Con. d.* mero secundo) At impedimentum explici-
 20. *du. 13.* tum num. 3. quod iidem habent, dirimens
Rebell. 1. 3. matrimonium, esse immediatè ex Ecclesiæ
 de *matr.* Præcepto.

qu. 10. 7. Prior pars probatur. Primò, quia,
Hurt. de in aliquibus vulgaris Textibus apud præ-
 Or. *dis. 26* dictos Auctores, obligatio ad Castita-
 Arcud. *li.* tem, in ordinato in Sacris, vocatur Vo-
 7. *Concor-* rum.

dis. *ca. 40* Secundò, quia in aliis Textibus præcipi-
 tur, ut nullus ad Subdiaconatum promo-
 veatur, nisi prius se castè victurum, pro-
 mittat.

Tertiò, quia omnes fatentur, ut alibi
 nos *e* diximus, & potest videri signatè apud
 Verrielli, *f* Sacerdotem peccare sac-
 cilegè, si merè internè admittat delecta-
 tiones Venereas, cum teneatur ad servan-
 dam omnimodam Castitatem. Ergo fateri
 etiam omnes debent, eum teneri ex Voto,
 & non ex Præcepto Ecclesiæ. Patet conse-
 quentia, quia Ecclesia non præcipit merè in-
 teriora, ut, nec iudicat de internis, ut omnes
 scimus.

8. Posterior pars, quod impedimentum
 dirimens matrimonium immediatè in iis-
 dem sit ex Ecclesiæ Præcepto, probatur,
 Primò, ex Tridentino *g* in iis verbis. *Qui*
 dixerit Clericos in Sacris constitutos, vel Regu-
 lares solemniter Castitatem professos, posse matri-

g *Trident.*
seff. 24.
Cant. 9.

monium contrahere, contractumque validum es-
 se, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto, ana-
 thema sit. Hæc Tridentinum, quod, si bene
 expendatur, duo decernit, Primò, non pos-
 se licitè prædictos contrahere Matrimonium
 quia obstat votum. Secundò, invalidè
 illud contrahere, quia obstat lex Ecclesi-
 astica.

Probatur Secundò, quia Votum ex se,
 in quantum dicit promissionem Deo factam,
 non irritat Matrimonium, ut patet
 ex Voto Castitatis simplici, quod, quo-
 ad promissionem Deo factam, omnino
 convenit cum Voto Castitatis solemnai:
 Rursus Ordo Sacer ex se. nec Matrimonium
 irritat, ut patet in Græcis, ergo quan-
 doquidem apud Latinos, rum Sacer Ordo,
 tum Votum Professorum illud irritat, non-
 nisi ex lege Ecclesiastica provenire immedia-
 tè potest.

Probatur Tertiò, quia multi Sacri Tex-
 tus apud prædictos Doctores allati semper
 iubent ordinatis in Sacris servare
 Castitatem, ut addant relationem ad ir-
 ritationem Matrimonii, quasi dicat Ec-
 clesiæ. Advertite, quod sacra vestra ordi-
 nationi ego conjungo matrimonii irritationem.

9. Ex dictis sit Primò, ut si quis ordinetur
 Ordine Sacro cum expressa intentione
 nolendi vivere Castitatem, cum hic verè
 non voteat, quia Votum debet ex propria
 voluntate proficisci, Voto non teneatur, at,
 si matrimonium iniret, nulliter ineat, quia
 ejusmodi irritatio matrimonii non dependet
 à voluntate propria, sed à lege Ecclesiastica;
 sicuti, si meus frater ducit uxorem Bertam,
 ego suo affinis cum ipsa Berta, affinitate diri-
 mendo matrimonium, quod fortè attentarem
 cum ipsa post mortem mei fratris; suo inquam
 affinis, etiam si ego nollem; quia impedimen-
 tum hoc non dependet à mea voluntate, sed à
 lege Ecclesiastica.

10. Adverte autem hunc, qui scienter Sa-
 cros Ordines suscipere, & Castitatem vo-
 vere non vult, Non tantum peccare (sunt ver-
 ba Hurtadi *b*) pro tunc, quando ordinatur, h. G. B.
 non vivendo; sed etiam pro tempore sequen-
 ti, quousque, aut explicitè, aut implicitè vo-
 veat, quia ad eam vivendam tenetur, tan-
 quam ad aliquod annexum status, quem susci-
 pit. Hæc Hurtadus. Et sanè prædictus no-
 lens

lens vovere nimis temere decipit Ecclesiam in re gravi, quæ nunquam ad Ordines ipsum admitteret, si ejusmodi in eo dispositionem cognosceret.

11. Dixi (*scilicet*) nam si susciperet Ordinem Sacrum proflus inculpate nesciens aliquid de voto, nec de eo, quod faciunt alii, tunc esset ordinatus, & sine peccato non emisisset votum: At irritum esset ejus Matrimonium, quod forte contraheret, qui jam habet Ordinem, cui adnexa est ab Ecclesia irritatio. Votum autem, quod tunc per ignorantiam non emisit, debet deinde emittere, ut dictum est, cum primum eam ignorantiam deposuit, si velit uti Ordinibus susceptis; vel, si nolit uti Ordinibus, petat dispensationem à Pontifice, quam tamen Pontifex difficulter concedet, quia difficillimè poteris hodie, in tanta harum rerum pericia, inculpata tuam ignorantiam probare.

12. Dixi iterum (*qui Sacros Ordines suscipit*) nam si quis adultus non haberet intentionem suscipiendi Ordines, Ordines non susciperet, quia nemo validè suscipit Sacramenta, nisi ea suscipere intendat. Undè, quia hic verè Ordines non haberet, nec ad servandam Castitatem, nec ad alia onera Ordinis Sacri teneretur, neque laboraret impedimento dirimente matrimonio: solum peccavit sacrilegè propter defectum illius intentionis, ut ex se patet.

13. Ex iisdem supradictis fieret, Secundo, ut si quis injusto metu, vel vi coactus susciperet Ordinem Sacrum, teneretur Voto, quia, ut alibi dictum a est, metus ex se non tollit voluntarium. Dixi tamen (teneretur) nam ceterum, quia vota ex injusto timore extorta irrita nunc esse ex lege saltem Ecclesiæ, notavi ibidem, b ideo hodie non teneretur, quoniam verò eadem Ecclesia nunquam invalidavit (& nec potest) receptionem Sacramenti factam ex timore, idcirco is ita Ordinatus contrahit impedimentum dirimens subsequens Matrimonium, quod impedimentum Ordini Sacro eadem Ecclesia connexit, quodque dispensari poterit à Summo Pontifice, quia idem metus dat justam causam dispensandi.

Ita, post maturiorem considerationem puto, tenendum, quamvis loc. cit. c sequendo aliam opinionem dixerim, initiatum ex metu validè, & licitè Matrimonium posse con-

trahere, quod certè est probabile, quia probabile est, Ecclesiam conjunxisse impedimentum dirimens matrimonium soli Ordini Sacro suscepto modo ordinario, & consueto, id est, cum cognitione Voti illi Ordini adnexi, & voluntariè emissi, ut notat Bossius, d d Boss. p. mox cit. a n. 201.

14. Dices? Qui ex metu injusto, ut ibidem diximus, solemniter profiteretur, potest, probato metu, validè inire Matrimonium, nec solum licitè; cur ergo non ita is, qui Ordinem Sacrum ex simili metu suscipit?

Respondeo, Clara est ratio, quia hic, ut modò dixi, verum Ordinem suscipit. Undè, & contrahit id, quod Ordini est adnexum: At ille, cum verè non sit professus, nullam obligationem adnexam professioni subire potest.

15. Denique fieret Tertio, ut, ex vi prædictæ doctrinæ, si infans rationis impositus ordinaretur, quem in jure e certum e C. un. de est validè, licet illicitè, ordinati in Sacris Cl. per (non verò, per aliquos, in Episcopatu, saltem quia Episcopus ordinatur in Pastorem, ad quod munus est incapax is, qui ratione caret, ut docet Sanctus Thomas, f quæ ratio, f S. Th. a-an convincat, non est otium nunc quærere, licet, cum quæram tamen breviter inferius g) si infans, Cast. d. un. inquam, ordinaretur in Sacris, non esset de Or. p. 7. obligatus ad votum servandum, quia infans n. s. lege emittit votum non valet; sed tamen invalidè grandior factus iniret Matrimonium, Or. in. d. 5. quia, cum habeat Ordinem Sacrum, ha- qu. 8. bet, & impedimentum Ordini Sacro adha- g Inf. c. 5. rescens. §. 1. nu. 12.

16. Dixi autem, (*fieri ex vi prædictæ doctrinæ*) nam ceterum Ecclesia id voluit limitare in Infantibus, disposuitque meritò, ut ipsis, adveniente usu rationis, daretur h op. h Sanch. tio, ut si velint Ordini stare, stent, ac dein- aliq. com- cepts obligabuntur ad Castitatem, quia per munit. ap. dictam electionem implicitè illam vovent; si March. tr. nolint, ducant uxorem, ut liber, sed Sacerdo- 2. p. 6. c. 8. tio non utantur. diff. 10.

17. Quid si (ut id hac occasione non ta- Boss. T. 2. ceam) inicitur puer rationis compos, sed mor. p. 3. nondum pubes, sciens Ordini Sacro anne- ri. 3. n. 199 xumisse votum Castitatis? i Lib. 7.

18. Respondeo. Sanchez i putant, hunc mar. d. 30. puerum ante decimum sextum annum ætatis n. 8. alioe completum, non teneri ad continentiam post oirans.

Tridentinum, immo ipsi licere uxorem ducere. Ratio est, inquit, quia Sacer Ordo, qui imbibit Votum Castitatis, perinde est, ac Professio Religiosa, sed Tridentinum irritam reddit professionem ante illam ætatem emissam, ergo, & hoc Votum.

a Marc. l. c. 19. Verum Marchinus, & aliique putant, teneri ad Castitatem, ut, & ad horas Canonicas recitandas, quia ex una parte puer rationis compos valide se obstringit Votis, & ex *7. Boss. l. c. v. 206.* alia Tridentinum reddit quidem nullam professionem emissam ante illam ætatem, non verò votum in Sacerdotio imbibitum. Neque valet paritas in rebus dependentibus à voluntate Legislatoris, multò magis hic, ubi magna fuit ratio irritandi pro ea puerili ætate Professionem Religiosam, quæ secum affert onera innumera, puta, alia duo Vota Paupertatis, & Obedientiæ, item clausuram, rigorem vitæ, &c. quæ non affert Ordo Sacer.

b Pont. lib. 7 ma. c. 29 n. 15. sine. c. Boss. l. c. num. 207 Lege Pontium *b* dicentem opinionem Thomæ Sanchez, esse sine fundamento. Sed lege *c* Bossium asserentem, utramque opinionem esse probabilem.

§. IV.

Secunda Obligatio Horas Canonicas persolvendi Remissivè.

UBI TAMEN DE NOCTURNO, ET Missis ab Episcopo, in ipsa Ordinatione impositis.

1. DE Obligatione recitandi Horas Canonicas dixi absolutissimè in libro secundo Decalogi tozo Capite quinto. Nunc id, tanquam in loco non inopportuno, quæro dumtaxat, an Nocturnum, quod recitandum imponit Subdiacono, ut, & Diacono, Episcopus in eorum Ordinatione, obligentur ii recitare sub mortali? Idem quæro de Missis tribus, quas imponit Sacerdoti. Nam de Pfalmis Pœnitentialibus impositis Ordinatis in Minoribus jam meminimè dixisse *d* supra? *2.* Respondeo. Diana *e* & Bonacina obligari putant sub mortali, sed rigorosè nimis: nam, tum severa obligatio ex nullo capite adesse convincitur, puta, nec ex Jure, nec ex Pontificali, jussu Clementis Octavi edito; in his enim tam gravis præceptio non legitur. Ita Sancti. *f* aliique.

d Sup. c. 2. §. 1. n. 4. e Dian. c. Bonac. c. 2. ap. mox citand. f San. l. 7. conf. c. 2. dn. 2. n. 6. Pet. Anel. lo Per. str. de bor. Ca. c. 5. D. 3. n. 10. Bard. in sch. l. 8. q. 7.

3. At hæc Orationes, & Missæ imponuntur in Pœnitentiam; Ergo, cum sint materia notabilis; obligabunt sub gravi culpa.

Respondeo. Unde colligis imponi in Pœnitentiam, quæ semper imponi debet supposita culpa? At culpam est, an potius summa probitas ad Ordines promoveri? Dic ergo melius, imponi in gratiarum actionem, vel quid simile, & ad summum, ut consilium.

§. V.

Tertia Obligatio sufficiens Patrimonium possidendi Remissivè.

1. DE hac obligatione commodiori loco *g* Insuper separatim agam paulò inferius. *g* 4.

CAPUT IV.

De Diaconatu.

§. PRIMVS.

Quid ille sit, & qua ejus materia, forma, officium?

1. EST Ordo Sacer Ecclesiasticus, quo confertur potestas proximè assistendi Præbytero in ministerio altaris, legendique Evangelium in Missa. *h* Valg. b. tua Val. Reg. m. ap. Leana. de Ord. d. 1. q. 12. G.

Nota illud (proximè) per quod maxime distinguitur à Subdiaconatu.

2. Ejus materia, & forma duplex est: Altera est liber Evangeliorum, ejusdemque portio rectio cum his verbis tanquam forma: *Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia, tam pro Vivis, quam pro Defunctis, in Nomine Domini.* *i* Bellar. d. 1. de Ord. d. 1. q. 7. n. 4. e Cl. c. 2. Lap. in c. 1. apud citat. f Casp. de Or. na. p. 7. 11.

Altera est impositio manus dexteræ facta ab Episcopo super caput ordinandi sub his verbis: *Accipe Spiritum Sanctum ad robur, & ad resistendum Diabolo, & tentationibus ejus, in Nomine Domini.* *Lap. in c. 1. apud citat. f Casp. de Or. na. p. 7. 11.*

3. Et quidem sicuti in Subdiaconatu, ita hæc duplex adest opinio. Nonnulli enim putant traditionem Evangeliorum cum sua forma esse materiam, & formam adæquatam Diaconatus. Nonnulli verò dicunt, esse partialem, quæ cum prædicta impositione, integret adæquatam. Probabilius est hoc posterius, quia Eugenius in Decreto Fidei ait, *sec. 6.*

Dia-